

TIEDOTE

Julkaisuvapaa 5.5.2021

Mielenterveyskriisi syvenee, jos päihderiippuvaisten läheiset jäävät ilman apua

Päihderiippuvaisten läheiset jäävät liian usein vaille tarvitsemiaan palveluita. Koronapandemian vuoksi syvenevä mielenterveyskriisi pahenee entisestään, jos läheiset eivät saa tarvitsemaansa apua.

Arvioiden mukaan jokaista päihteiden ongelmakäyttäjää kohden on noin viisi läheistä, jotka altistuvat päihteidenkäytön negatiivisille vaikutuksille. Suomessa on noin 31 100–44 300 amfetamiinia ja opioideja ongelmallisesti käyttävää henkilöä sekä 400 000 alkoholin ongelmakäyttäjää. Se tarkoittaa, että maassamme on noin 2 miljoonaa päihteidenkäyttäjien läheistä. *

Tärkeän ihmisen päihderiippuvuus kuormittaa läheisen arkea ja voi aiheuttaa sekä mielenterveyden ongelmia, kuten masennusta ja ahdistusta että fyysisiä sairauksia.

Lain velvoittama tuki ei toteudu

Päihdehuoltolain mukaan kunnilla on velvollisuus tarjota päihderiippuvaisten läheisille heidän tarvitsemansa palvelut. Tällä hetkellä läheisten oikeus saada palvelua ei toteudu.

Päihderiippuvaisten läheisiä kohtaavat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset eivät ohjaa läheisiä niiden palveluiden piiriin, joihin he läheisen asemassa ovat oikeutettuja. Läheiset itse eivät taas usein tiedä, millaiseen tukeen heillä on oikeus ja mistä tukea tulisi lähteä hakemaan.

Läheiset tarvitsevat usein tilanteesta selviämiseen psykososiaalista tukea, kuten keskusteluapua, jota heille voidaan tarjota kunnan päihdepalveluissa tai perusterveydenhuollossa. Lisäksi läheiset hyötyvät usein vertaisryhmistä, joissa he voivat käsitellä kokemuksiaan samassa elämäntilanteessa olevien kanssa.

Kattavaa tukea kuntien ja järjestöjen yhteistyöllä

Kuntien tarjoama tuki päihderiippuvaisten läheisille on usein vähäistä tai olematonta. Avun hakeminen on vaikeaa ja palvelujärjestelmä pirstaleinen.

Merkittävä osa päihderiippuvaisten läheisten saamasta tuesta on tällä hetkellä kolmannen sektorin tuottamaa. Tämä ajaa läheiset eri puolilla Suomea eriarvoiseen asemaan, sillä kaikilla paikkakunnilla ei ole kolmannen sektorin tuottamia palveluita. Järjestöjen kerryttämän osaamisen hyödyntämiseksi kuntien tulisi tehdä tiivistä yhteistyötä järjestöjen kanssa sekä olla osaltaan turvaamassa järjestöjen toimintaresurssit.

Kun päihderiippuvaisten läheiset saavat tarvitsemansa lakisääteiset palvelut ja kuntien ja järjestöjen yhteistyötä tiivistetään ympäri Suomen, ehkäisemme paisuvaa mielenterveyskriisiä, vähennämme sairauslomia ja muita poissaoloja työpaikoilta ja rakennamme paremmin voivaa yhteiskuntaa.

Lisätiedot ja haastattelupyynnöt:

Ilona Mäki

kehittäjä, Sininauhaliitto

p. 040 631 0531

ilona.maki@sininauha.fi

Mira Reponen

Huume- ja läheistyön vastaava, Irti Huumeista ry

p. 050 3713466

mira.reponen@irtihuumeista.fi

Minna Ilva

Lasinen lapsuus -toiminnan projektipäällikkö, A-klinikkasäätiö

p. 044 353 4932

minna.ilva@a-klinikka.fi

Kannanoton allekirjoittaneet järjestöt**Sininauhaliitto**

Pekka Lund, toiminnanjohtaja

Irti Huumeista ry

Mirka Vainikka, toiminnanjohtaja

A-klinikkasäätiö

Olavi Kaukonen, toimitusjohtaja

Kriminaalihuollon tukisäätiö

Sanna Sunikka, toimitusjohtaja

Myllyhoitoyhdistys

Minna Ekholm, toiminnanjohtaja

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

Juha Mikkonen, toiminnanjohtaja

Tukikohta ry

Ron Furman, toiminnanjohtaja

Kalliola-konserni

Heidi Nygren, toiminnanjohtaja ja toimitusjohtaja

Päihdetoimijoiden läheistyön verkosto

Päihdetoimijoiden läheistyön verkostoon kuuluu kymmenen päihdealan toimijaa. Verkoston jäsenet tekevät töitä päihderiippuvaisten ja heidän läheistensä kanssa.

Vuonna 2020 perustettu verkosto jakaa tietoa päihderiippuvaisten läheisten asemasta, nostaa esiin läheisten tilanteeseen liittyviä vaikeuksia sekä vaatii läheisille vahvempaa tukea.

Verkostoon kuuluvat Sininauhaliitto, A-klinikkasäätiö, Irti Huumeista ry, Omaishoitajaliitto, Helsingin kaupunki, Tukikohta, Kalliolan settlementti, Myllyhoitoyhdistys, Kriminaalihuollon tukisäätiö sekä Ehyt.

***Lähteet:**

Hussaarts, Pauline, Hendrik G. Rozen, Robert J. Meyers, Ben J.M. van de Wetering & Barbara S. McCrady (2011). Problem Areas Reported by Substance Abusing Individuals and Their Concerned Significant Others. *The American journal on addictions* 21(1). Praeger, 38–46.

<https://thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/huumeet>

<https://thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/alkoholi/usein-kysytyt-kysymykset/juomiskulttuuri>